РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 10-го марта 1917. Ч. 29. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, March 10, 1917. No. 29.

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В АМЕРИЦІ.

РОДИМЦІ!

Ділимо ся з Вами веселою вісткою, що невтомимі заходи УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ і ласкава поміч Всв. о. Адмінїстратора, П. Понятишина, увінчали ся як найкрасшими успіхами: отсе Конгрес у Вашінгтоні ухвалив УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ і до переведеня в діло сеї преважної справи забирає ся саме УКРАЇНСЬКА РАДА.

Американські конгресмени відчули недолю українського населения в Европі. Крайна нужда наших рідних старців, жінок і дітий зворушила благородні серця Американців, І ВОНИ РІШИЛИ СЯ ПРИЙТИ З ПОМОЧИЮ НАШІЙ РІДНІ В СТАРІМ КРАЮ.

На основі ухвали Конгресу видасть Президент Злучених Держав зазив до цілого населення Америки, що ДЕНЬ 21. ЦЬВІТНЯ С. Р. БУДЕ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ЗБИРАНЄ ЖЕРТВ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ, котрі потерпіли в теперішній страшній війні. Тим способом хоче ціла Америка прийти в поміч українському народови в старім краю.

РОДИМЦІ!

„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ" — се преважна, історична подія для нас, бо перший раз заінтересуєть ся населенє великої Републики нашим національним питанєм і нашою незавидною долею. Про що ми мріяли довгі часи, се сповняєть ся на наших очах.

Ідім на стрічу сїй важній події! Докажім, що ми гідні прихильности благородних чужинців і з вдячностию приймім їх помічну руку! Цілий успіх „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ" залежить у першій мірі від нашої власної запопадливости, солідарности і патріотизму!

Тому цілий український нарід в Америці повинен станути тепер до невсипущої праці.

Українці і Українки! Взиваємо Вас до великого діла! Нехай устануть між нами всякі роздори і непорозуміня, бо тут ходить о ратунок наших братів.

Тому:

ЗБИРАЙТЕ СЯ СЕЙЧАС НА НАРАДИ В КОЖДІЙ МІСЦЕВОСТИ!

ВИБЕРІТЬ ЗПОМІЖ СЕБЕ ОДИН БЕЗПАРТІЙНИЙ МІСЦЕВИЙ КОМІТЕТ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ"!

УТВОРІТЬ З ВІДПОРУЧНИКІВ МІСЦЕВИХ КОМІТЕТІВ І ОХОЧИХ ОДИНИЦЬ ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ"!

ОБГОВОРІТЬ, ЯКИМ ЧИНОМ ЗМОЖЕТЕ ЗІБРАТИ ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЖЕРТВ І ЗАІНТЕРЕСУВАТИ СЕЮ ПРЕВАЖНОЮ СПРАВОЮ НАЙШИРШІ КРУГИ ЦІЛОГО ЗАГАЛУ У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ!

СПОВНЯЙТЕ ТОЧНО ВСЇ ВКАЗІВКИ І ПРИПОРУЧЕНЯ ЕКЗЕКУТИВИ „УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ" В СЇЙ СПРАВІ!

УКРАЇНЦІ!

Цілий наш нарід мусить однодушно взяти ся за се велике діло! Ні один член української родини не сьміє відтягати ся! Мила наша Батьківщина ожидає від нас доказів синівської любови! Солідарно і гідно сповнім сю поважну задачу! Даймо доказ нашої зрілости у сїй великій і важній хвилї.

Ню Йорк, дня 8. марта 1917.

ЗА УКРАЇНСЬКУ РАДУ В АМЕРИЦІ:

о. В. Довгович, предс.;
Д. Капітула, заст. предс.; Гр. Заячківський, секр. рек.;
П. Кирилюк, заст. предс.; о. Е. Сидоряк, секр. фін.;
К. Кирчів, касієр;
о. В. Держирука, о. О. Павляк, С. Ядловський, радні.
Д. Андрейко, І. Боросевич, А. Гавриляк, В. Гришко, Б. Дуткевич, Т. Каськів, О. Косовий, А. Савка, О. Стеткевич, М. Угорчак, А. Цурковський, В. Шаршонь, Й. Ялечко.

ВКАЗІВКИ

в справі приготовлень до „Українського Дня".

З огляду на се, що лєдви шість тижнів ділить нас від „Українського Дня", треба доложити всїх зусиль, аби як найскорше й найлїпше до нього приготовити ся.

Тому екзекутивний комітет „Української Ради" уважає за відповідне подати нашому загалови понизші вказівки:

1. В кождій місцевости повинен сейчас утворити ся один безпартійний **Комітет Місцевий** з відпоручників всїх братств і товариств. При сїй нагоді просить ся наше патріотичне духовеньство, щоби в порозуміню із сьвідомійшими одиницями з українського громадянства зволили заняти ся зорґанізованєм комітетів „Українського Дня" по тих місцевостях в їх окрузї, де нема кому забрати ся до сеї справи.

2. Сей **Комітет Місцевий** повинен безпроволочно донести на адресу „Української Ради":

а) Точну адресу, на яку мають бути вислані всї річи, потрібні до уладженя „Українського Дня".

б) Число осіб, що пійдуть з пушками за збиранєм жертв.

в) Число осіб, що пійдуть за жертвами з відповідними лїстами.

г) Імена й адреси предсїдателя, секретаря і касієра Місцевого Комітету.

Адреса „Української Ради" така:
Ukrainan Alliance of America, 29 Chestnut St., Yonkers, N. Y.

Се повідомленє мусить Місцевий Комітет вислати до **„Української Ради"** найдальше до 20. марта.

3. По одержаню сього повідомленя **„Українська Рада"** затвердить **Місцевий Комітет** і видасть йому урядову повновласть; рівночасно вишле йому лїсти, ленти, скарбонки (пушки), відзначки для жертводавців, короткі інформації для чужинців (летючі листки), артикули про **„Український День"** для часописий в анґлїйській мові і т. п.

4. Звертаєть ся увагу, що комітети без повновласти від **„Української Ради"** не сьміють займати ся жадними збірками жертв, бо за се потягнулиб їх дотичні державні власти до строгої відвічальности.

5. Також звертаєть ся увагу на се, що в „Український День" не вільно рішучо уживати инших скарбонок (пушок), лент, лїст і т. д. як тільки тих, які видала **„Українська Рада"**.

6. Згідно із зарядженєм американського правительства банк **The Federal Trust Co. of Newark, N. J.**, є урядово назначений до депонованя всїх грошевих збірок **„Українського Дня"**. Сей банк буде вести точний рахунок і дасть точний звіт американському правительству.

7. Потрібні дальші інформації вишле ся Місцевим Комітетам в найкоротшім часї.

* * *

Кождий Місцевий Комітет повинен старати ся як найсовістнїйше сповнити свій обовязок. Від праці Місцевих Комітетів буде залежати, як богато зберемо жертв для наших нещасних братів у старім краю. Тому щераз взиваємо, щоби наш загал доложив всїх можливих старань, аби **„Український День"** випав як найкрасше і приніс як найбільшу поміч для жертв війни.

У всїх справах щодо „Українського Дня" треба звертати ся на адресу:

Ukrainan Alliance of America, 29 Chestnut St., Yonkers, N. Y.

НА МОРИ:

ЗВІТИ НІМЕЦЬКИХ ЛОДОК З ТРОХ ДНІВ ВИКАЗУЮТЬ ЗАТОПЛЕНЄ 204.000 ТОН.

БЕРЛІН, 7. марта. — **В як великих розмірах німецькі підводні лодки продовжують свою кампанію на мори, про се сьвідчать звіти лодок, які в перших трох днях марта повернули до своїх пристаний. Сї лодки затопили разом воррожих кораблів на 204.000 тон.**

Німецькі звіти не подають близших подробиць щодо числа кораблів і їх приналежности.

ОСТАННИЙ ЗВІТ ДОНОСИТЬ ПРО ЗАТОПЛЕНЄ 131.000 ТОН.

БЕРЛІН, 8. марта. — Німецька адміралїція доносить:

„Підводні лодки затопили в останнім часї 21 пароплавів, 10 вітрильних і 16 рибацьких кораблів; разом на 91.000 тон".

Пізнїйший звіт подає вість про затопленє дальших 8 пароплавів і 7 кораблів вітрильних на 40.000 тон.

ПІСЛЯ ЗВІТІВ НІМЕЦЬКИХ ЛОДОК ЗАТОПЛЕНО ДОТЕПЕР 840.410 ТОН.

На підставі дотеперішних звітів німецьких підводних лодок успіхи безоглядної кампанії на мори від 1. лютого представляють ся, як слїдує:

Звіт з 10. лютого подає		22.000	тон
„ „ 11. „	„		30.000	„
„ „ 13. „	„		42.000	„
„ „ 14. „	„		3.000	„
„ „ 15. „	„		86.800	„
„ „ 18. „	„		25.000	„
„ „ 19. „	„		45.000	„
„ „ 21. „	„		15.550	„
„ „ 22. „	„		29.000	„
„ „ 25. „	„		25.400	„
„ „ 28. „	„		37.500	„
„ „ 4. марта	„		78.660	„
„ „ 5. „	„		64.500	„
„ „ 7. „	„		204.000	„
„ „ 8. „	„		131.000	„
Разом зголошено дотепер		**840.410**	**тон**

АНҐЛІЙСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЗВІТ ДОНОСИТЬ ПРО ЗАТОПЛЕНЄ 26 АНҐЛІЙСЬКИХ КОРАБЛІВ.

ЛОНДОН, 7. марта. — **Урядовий звіт доносить, що в останнім тижни (то є від 26. лютого до 4. марта) зістало затоплених 23 анґлїйських кораблів. Між тими було 14 о містоті більшій ніж 1.600 тон, а 9 кораблів меньших ніж 1.600 тон.**

Крім того зістали затоплені три кораблї рибацькі.

(Анґлїйський звіт не подає затоплених кораблів, які належали до инших воюючих або невтральних держав. Ані французьке ані італійське правительство звітів про втрати кораблів не оголосили).

РОСІЙСЬКИЙ КРУЖЛЯК „РУРИК" (15.000 ТОН) НАЇХАВ НА МІНУ.

СТОКГОЛЬМ, 7. марта. — **Російський кружляк „Рурик" (15.000 тон, залога 1.000 моряків) наїхав у Фінськім заливі на підводну міну. Вибух міни ушкодив тяжко корабель.**

Корабель находить ся під теперішну пору в направі на доках в пристани Кронштаді.

1.300 НЕВТРАЛЬНИХ КОРАБЛІВ В АНҐЛІЙСЬКИХ ПРИСТАНЯХ.

АМСТЕРДАМ, 7. марта. — Безоглядна кампанія підводних лодок спричинила майже цілковитий застій в плавбі невтральних держав.

Після урядового анґлїйського звіту находить ся в анґлїйських пристанях від 21. лютого 1.300 невтральних кораблів. Їх властителї вагають ся дати дозвіл кораблям виплинути з пристани. Велику частину тих кораблів перейміло анґлїйське правительство на свою власність.

ІТАЛІЯ І ФРАНЦІЯ ЗОРУЖУЮТЬ ВСЇ ТОРГОВЕЛЬНІ КОРАБЛЇ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 7. марта. — **З Риму доносять, що італійське правительство порішило зоружити всї свої кораблї торговельні і визначити високі нагороди за затопленє німецьких і австрійських підводних лодок.**

У французькім сенаті поставив сенатор Гумберт жаданє, щоби кождий французький торговельний корабель зоружити пятьма гарматами більшого калїбру (2 гармати на переді, а 3 гармати на заді), крім того кождий корабель має одержати відповідну скількість гармат скорострільних. Сенатор перестеріг правительство, що в противнім случаю Франція остане небаром зовсїм без кораблів.

НА СХІДНІМ ФРОНТІ ЛИШЕ ПОМЕНЬШІ БИТВИ.

БЕРЛІН, 8. марта. — Урядовий звіт німецького штабу звучить:

„В протягу останних 24 годин відбули ся на східнім фронті лише поменьші битви.

„Між Вілейкою а Молодечном німецький летун кинув кілька бомб на зелїзничий шлях, спричиняючи, що російський поїзд зійшов зі шин".

НЕВДАЧА АНҐЛІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ НА МОРИ РІВНАЛА БИ СЯ УПАДКОВИ АНҐЛІЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

ЛОНДОН, 8. марта. — У своїй нинїшній промові секретар маринарки, лорд Карсон, заповів, що небаром будуть проголошені нові обмеженя щодо спроваджуваня товарів до Анґлїї. **Притім лорд Карсон заявив зовсїм отверто, що справа виживленя населеня Анґлїї находить ся у великій небезпеці.**

Лорд Карсон остро критикував у своїй промові анґлїйських стратеґіків, які домагають ся, щоби анґлїйська фльота звела рішаючу боротьбу з фльотою німецькою.

„Не оглядаючи ся на тих", — говорив лорд Карсон — „які нетерпеливлять ся і домагають ся, аби анґлїйська фльота розпочала гру, числячи на щасте, ми не можемо вдавати ся в непевну газардову гру з нашою фльотою. **Коли ми потерпілиб невдачу, то се рівнало би ся упадкови анґлїйської держави.**

„Я не є ані песиміст ані боягуз, але ми мусимо глядїти на правдивий стан дійсности і не сьміємо несподївано поставити нарід в безвиходне положенє, бо средства, яких уживає ся в небезпечних і грізних положеню, ведуть звичайно до революції.

„Анґлїя буде бороти ся і мусить видержати без огляду на всї способи, яких уживають Німці".

ІРЛЯНДЦЇ ПРОСЯТЬ АМЕРИКУ О ПОМІЧ.

ЛОНДОН, 8. марта. — Ірляндські посли анґлїйського парляменту, які вчера опустили демонстрацийно засїданє, не брали участи також і в нинїшнім засїданю. Причиною демонстрації ірляндських послів було те, що президент кабінету, Лльойд Джордж, був противний наданю автономії Ірляндії під теперішну пору.

Ірляндські посли відбули спільну нараду, на якій ухвалили видати маніфест, в котрім завізвуть американських Ірляндців і взагалї всїх Американців, щоби вони старали ся вплинути на анґлїйське правительство, аби воно безпроволочно полагодило домаганя Ірляндців.

Крім того ухвалили резолюцію, в якій обжаловують Ллойда Джорджа о зраду ірляндської справи і заповідають боротьбу проти теперішного правительства.

БОГАТО АМЕРИКАНСЬКИХ НІМЦІВ ВИЇХАЛО ДО МЕКСИКА.

НЮ ЙОРК, 5. марта. — Вже в місяць перед зірванєм дипльоматичних зносин з Німеччиною ходила чутка, що велике число американських Німців переселило ся зі Злучених Держав до Мексика.

Американські власти засягали в тій справі близших інформацій в мексиканських консулятах, а передівсїм в консулятї в Ню Йорку, який уважано головною аґентурою еміґраційного руху Німців до Мексика.

Мексиканський консуль в Ню Йорку признав, що в останних часах виставив богато пашпортів для Німців, які заявили, що виїзджають до Мексика і хочуть там настало поселити ся.

„Мене се зовсїм не обходить" — заявив мексиканський посол, — „що сї люди думають робити в Мексику. Але на случай війни Злучених Держав з Німеччиною, деж властиво вони мають йти? Канада для Німців замкнена, поворот до вітчини також, дорога на остров Кубу небезпечна, бо їх можуть переловити Анґлїйцї. Впрочім моїм обовязком яко мексиканського консуля є заохочувати до еміґрації до Мексика. Німці належать в нашім краю до найлїпшого елементу. Німці є люди статочні, пильні і роботящі. Мене се дуже тїшить, що так богато Німців виїздить до Мексика".

ГР. ФЕРДИНАНД ЦЕПЕЛЇН ПОМЕР.

ЛОНДОН, 8. марта. — З Амстердаму доносять на підставі вістий, одержаних з Берлїна, що **гр. Фердинанд Цепелїн помер** в Шарльотенбурґу (в околиці Берлїна) на запаленє легких. **Гр.** Цепелїн числив 79 лїт.

СЬВЯТКУЙТЕ РОКОВИНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

МЕНІ ОДНАКОВО.

Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні,
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині —
Однаковісенько мені!
В неволі виріс між чужими,
І, неоплаканий своїми,
В неволі плачучи умру,
І все з собою заберу,
Малого сліду не покину
На нашій славній Україні,
На нашій — не своїй землі.

І не помяне батько з сином,
Не скаже синови: „Молись,
Моли ся, сину! За Вкраїну
Його замучили колись".

Мені однаково, чи буде
Той син молити ся, чи ні.
Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її окраденую збудять...
Ох, не однаково мені!

Думи мої, думи мої,
Квіти мої, діти!
Виростав вас, доглядав вас. —
Деж мені вас діти?
В Україну ідіть, діти,
В нашу Україну,
Попід тином сиротами,
А я — тут загину.

Там найдете щире серце
І слово ласкаве.
Там найдете щиру правду,
А ще може й славу...

Привитай же, моя ненько,
Моя Україно,
Моїх діток нерозумних,
Як свою дитину!

СУМНІ РОКОВИНИ В СУМНИЙ ЧАС.

Під гук гармат, під стогін ранених і конаючих, під голосні ридання вдів і сиріт доводить ся нам споминати імя Того, що ціле своє житє мрів про „тихий рай".

Шевченко — співець недолї нашого народу, лицар, „що людям волю писав", пророк, що бачив свободу рідного краю щойно по великих зусиллях найширших верств українського громадянства, по окропленю її „вражою злою кровю" — не може бути забутим навіть серед найбільших злиднів.

Конаючий чоловік відживає, коли хоч іскра надії заблисне. І тому навіть „в остапнюю тяжкую мінуту" буде згадувати наш нарід імя Шевченка як Того, що подає луч надії на ратунок.

І хоч незвичайно прикрий час тепер для нашого народу, то ми не сьміємо поминути Батька Тараса. Хоч „не злим тихим словом" згадаймо Його, а нам лекше стане на душі; Його віщий дух підкріпить нас і ми дальше будемо прямувати на стрічу золотому сонцю.

Минуть ся і сї страшні часи руїни, настане день обнови українського народу, а тодї на вольній Україні будемо співати нашому Батькови:

Будеш, Батьку, панувати,
Поки живуть люди;
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!

* * *

Тарас Шевченко родив ся 9. марта 1814 року в селі Моринцях, звенигородського повіту, в Київщині, і був кріпаком дідича Енгельгардта. Малим остав ся він сиротою, пас вівці, ходив на науку до пяного дяка, відтак до маляра, аж доки пан не зробив його покойовим козачком. Небавом віддали його до малярської школи до Варшави, а відтак до Петербурга. В Петербурзї, через свого земляка Сошенка, познакомив ся він з українським письменником Гребінкою, зі славними російськими письменниками Жуковським і Григоровичем, з малярами Брюловом і Венеціяновом. Всї вони зацікавили ся долею талановитого Тараса і в роцї 1838 викупили його з кріпацтва за 2.500 рублів. Піеля того Шевченко вступив до малярської академії в Петербурзї.

Саме тодї починає він писати свої вірші, які мали і ще доси мають такий величезний вплив на людий, так глибоко вражають своєю щиростию, красою і силою, так ваблять до себе, що кождий мусить любувати ся й одушевляти ся ними. Шевченкова поезія зробила таке велике діло, яке може зробити лише справдїшний велитень духа і слова.

В роцї 1845 Шевченко приїхав до Киева, де тодї працював вже один з видатнійших наших письменників, Пантелеймон Куліш; сюди переїхали з Харкова Максимович і Костомарів.

В Киеві Шевченко і ще кількох заснували тайне товариство під навзою: „Кирило-Методіївське Братство". Всї члени того товариства були Українцї, котрі щиро любили свій нарід, свою Україну, і постановили всїми силами доходити правди і добра для свого народу і инших народів славянських. Вони мріяли про се, аби в Росії завести федеральний устрій, аби кождий нарід жив собі самостійно, по своїй волї, вибираючи собі начальство після своєї вподоби. Старали ся змінити той устрій, в котрім один нарід панує над другим; хотїли змінити його так, аби всї народи жили вільно і свобідно. Вони бажали поставити свій нарід нарівнї з другими славянськими народами, які мали війти до тої спілки, і домагали ся, щоби знести неволю, знести кріпацтво та панське право над селянином; домагали ся зрівнаня всїх станів, аби кождий був рівний і вірив так, як йому подобаєть ся. Таку роботу взяв на себе той гурт молодих людий. Однак сю сьвяту і щиру їх роботу скоро припинено. Студент київського університету, Петров, підслухав раз їх розмову в товаристві і доніс про се поліції. Членів Братства зараз поарештували, посадили до арешту, а відтак позасилали по ріжних містах. Куліша заслано у Тулу, Костомарова у Саратів, а Шевченка покарано найтяжше: його віддано у салдати і заборонено йому писати і малювати. Насамперед заслано його до Оренбурга, а відтак у Новопетровську кріпость, над Каспійським морем. В неволї перебув Шевченко 9 літ, і аж в 1857 роцї, коли за ним упімнули ся поважні і впливові особи, цар Олександер II. випустив його на волю.

Виїхавши 1857 року із засланя, Шевченко прибув до Нижного Новгорода, де придержали його пів року, і аж при кінци марта 1858 дістав ся до Петербурга. В цьвітни 1859 року виїхав на Україну, а в вересни вернув назад до Петербурга.

Дня 10. марта 1861 року помер Шевченко на нерідній земли, у Петербурзї, не діждавши кілька днів, аби почути волю свого народу, за якою він так тяжко побивав ся і так гірко проливав свої сьвяті сльози. З великою пошаною відвезено його тіло на Україну, як сього сам він бажав, і тут над Дніпром, недалеко Канева, поховано на високій могилї.

Хрест, що стоїть над ним, видно здалека. Він до віку буде стояти на Україні і буде будити сьвідомість в українськім народі та додавати натхненя й охоти народним робітникам.

Хто-ж був для нас той Шевченко, котрого память сьвяткуєть ся тепер по цїлій соборній Україні? Чим він так вславив ся, що і нині, в часах найбільшої недолї, про нього памятає його бідний і поневолений нарід?

Шевченко був звичайним чоловіком, таким смертельником, як кождий з нас, однак його праця, його незломана постанова, його стремліня, щоби висвободити свій поневолений нарід з рабства і неволї, зробили його славним і дорогоцінним на вічні віки. Він буде жити в серцях народу; він ніколи не вмре. Його пісня, його горяче слово глибоко врізуєть ся в душу...

Шевченко був в першій мірі щирим і добрим сином Матери-України. Він любив її над все, за неї віддав він своє житє і молоді сили. У нього понад Вітчину нема нічого дорозшого, нічого красшого, бо на Україні він родив ся, провів там свої дитячі літа, там бавив ся разом зі своїми ровесниками. Там поховав він свою любу і незабуту матір, там спочили кости його батька і дорогої рідні. Що-ж могло бути йому дорозшого над ту землицю?...

Будучи на засланю, Шевченко за нічим так не плаче, за нічим так не тужить, як за рідною землею:

Як умру, то поховайте
Мене на могилї,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій:
Щоб лани широкополї
І Дніпро і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.

Любов у нього пробиваєть ся до тої степени, що він, стративши надію на свій поворот на Україну, кличе ще до своїх колишних товаришів словами:

Чи ми ще зійдемо ся знову,
Чи вже на віки розійшлись,
І слово правди і любови
В степи, вертепи понесли?
Нехай і так! Не наша мати,
А довело ся поважати.
То — воля Господа!... Годіть,
Смиріте ся, молітесь Богу
І згадуйте один другого.
Свою Україну любіть.
Любіть її!... Во время люте,
В остапню, тяжкую мінуту
За неї Господа молїть!

Чогож він плаче, чого так тужить за тою землею? А тому, бо:

В неволї тяжко... хоча волї,
Сказать по правдї, не було;
Та всетаки якось жилось,
Хоч на чужому, та на полї...
Тепер же злої тої долї
Як Бога ждати довелось.
І жду її, і виглядаю,
Дурний свій розум проклинаю,
Що дав ся дурням одурить,
В калюжі волю утопить.
Холоне серце, як згадаю,
Що не в Україні поховають,
Що не в Україні буду жить,
Людий і Господа любить.

Вродив ся і вмер у неволи... Ніодної свобідної хвилини не зазнав... Не зазнав долї... А він так рвав ся до неї, так щиро працював, аби її здобути...

Та вже ось:

Минають дні, минають ночи,
Минає літо, шелестить
Пожовкле листє; гаснуть очи,
Заснули думи, серце спить;
І все заснуло, і не знаю,
Чи я живу, чи доживаю,
Чи так по сьвіту волочусь,
Бо вже й не плачу й не сьмію́сь...

А тут голосом розпуки він кличе:

Доле, де ти? Доле, де ти?
Нема ніякої!
Коли доброї жаль, Боже,
То дай злої, злої!
Не дай спати ходячому,
Серцем замирати,
І гнилою колодою
На сьвіті лежати;
А дай жити, серцем жити
І людий любити,
А коли ні, то проклинать
І сьвіт запалити!

Але —

Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволї;
А ще гірше — спати, спати
І спати на волї,
І заснути на вік-віки,
І сліду не кинуть
Ніякого! Однаково —
Чи жить, чи загинуть...

Оттим то він так плаче... Йому не жаль житя, бо воно й так повне недолї та отрути. Його переймає жаль на спогад, що він кождої хвилї може вмерти і його зболілі кости поховає чужа земля; що він вже більше не побачить своєї рідної України, котру він так щиро і сердешно любить...

Хотїлоб ся...
Аби хоч крихітку землї
Ізза Дніпра мого сьвятого
Сьвятії вітри принесли...
Та й більш нічого! Так то, люди,
Хотїлоб ся, та що й гадать!
На що вже й Бога турбувать,
Коли по нашому не буде!

Хотїлоб ся... Але не все воно так буває, як хотїлоб ся... Се розуміє сам Шевченко і деколи, шуткуючи зболїлим серцем, він говорить:

Немає гірше, як в неволи
Про волю згадувать. А я
Про тебе, доленько моя,
Отсе нагадую. Ніколи
Ти не здавала ся менї
Такою сьвіжо-молодою
І прехорошою такою,
Як на далекій чужинї.
Та ще й в неволї. Доле! Доле!
Моя проспіваная воле!
Хоч глянь на мене зза Дніпра,
Хоч усьміхни ся...
Усьміхни ся, моє серце,
Тихесенько, тихо,
Щоб ніхто і не побачив,
Та й більше нічого...
А я, доленько, в неволї
Помолю ся Богу.

На далекій чужині проспівав він свої літа... Хоч як бажав долї, хоч як тужив за волею, не діждав ся ні одного ні другого. Помер у злиднях, умучений тяжкою роботою. Помер, не побачивши свого народу вільним від кріпацтва, яке саме перед його смертию знесено.

Помер, оставивши нам сьвятий заповіт:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кровю
Волю окропіте!
І мене в семї великій,
В семї вольній, новій,
Не забудьте помянути
Незлим тихим словом.

В НЕВОЛІ.

Лічу в неволї днї і ночи,
І лік забуваю!
О Господи! як то тяжко
Тії днї минають!
А літа пливуть за ними,
Пливуть собі зтиха,
Забирають за собою
І добро і лихо;
Забирають, не вертають
Ніколи нічого...
І не благай, бо пропаде
Молитва за Богом.

Каламутними болотами
Між бурянами, за годами
Три годи сумно протекли;
Багато дечого взяли
З моєї темної комори,
І в море нишком однесли;
І нишком проковтнуло море
Моє не злато-серебро —
Мої літа, моє добро,
Мою нудьгу, мої печалї,
Тії незримії скрижалї,
Незримим писані пером...

І четвертий рік минає
Тихенько, поволи,
І четверту начинаю
Книжочку в неволи
Мережати. Змережаю
Кровю та сльозами
Моє горе на чужині:
Бо горе словами
Не розкажеть ся нікому
Ніколи, ніколи,
Нігде на сьвіті! Немає слів
В далекій неволи!
Немає слів, немає сліз,
Немає нічого;
Нема навіть кругом тебе
Великого Бога.
Нема на що подивитись,
З ким поговорити;
Жить не хочеть ся на сьвіті,
А сам мусиш жити!

Мушу, мушу, а длячого?
Щоб не губить душу?...
Не варт вона того жалю!
Ось длячого мушу
Жить на сьвіті, волочити
В неволї кайдани:
Може ще я подивлю ся
На мою Україну...
Може ще я поділю ся
Словами-сльозами
З дібровами зеленими,
З темними лугами;
Бо немає в мене роду
На всїй Україні,
Та всетаки не ті люди,
Що на сїй чужині.
Гуляв би я понад Дніпром
По веселах селах,
Та співав би свої думи
Тихі, невеселі.
Дай дожити, подивитись,
О Боже мій милий,
На лани тії зелені
І тії могили!
А не даси, то донеси
На мою Вкраїну
Мої сльози; бо я, Боже,
Я за неї гину!
Може менї на чужині
Лежать лекше буде,
Як иноді в Україні
Згадувати будуть!
Донеси-ж, мій Боже милий,
Або хоч надію
Пішли в душу! Бо нічого,
Нічого не вдію
Убогою головою;
Бо серце холоне,
Як подумаю, що може
Мене похоронять
На чужині, і сї думи
Зо мною сховають,
І мене на Україні
Ніхто не згадає!

А може, тихо за літами,
Мої мережані сльозами
І долетять колинебудь
На Україну, і впадуть,
Неначе роси над землею,
На щире серце молодеє,
Сльозами тихо упадуть.
І покиває головою
І буде плакати зо мною
І може, Господи, мене
В своїй молитві помяне!

Нехай, як буде, так і буде!
Чи то плисти, чи то бристи!
Хоч доведеть ся розпястись,
А я таки мережать буду
Тихенько білії листи.

Човен.

Вітер з гаєм розмовляє,
Шепче з осокою;
Пливе човен по Дунаю
Один за водою.
Пливе човен води повен —
Ніхто не спиняє;
Може-б спинив рибалонька,
Та його немає.
Гойдаєть ся сюди, туди,
Аж серденько млїє!
Без веселця пливе собі,
Куди вітер віє.
Виплив човен в синє море,
А воно заграло;
Пограли ся чорні хвилї —
Та й скипок не стало!

Недовгий шлях, як човнови
До синього моря,
Сиротині на чужину,
А там і до горя:
Пограють ся добрі люди,
Як холодні филї,
Поки схочуть, поки стане
В сердешного сили;
Потім собі подивлять ся,
Як сирота плаче;
Потім спитай: де сирота?
— Не чув і не бачив!

НЕ ТАК ТІЇ ВОРОГИ, ЯК ДОБРІЇ ЛЮДИ.

Не так тії вороги,
Як добрії люди —
І окрадуть жалкуючи,
Плачучи осудять,
І попросять тебе в хату,
І будуть витати,
І питать тебе про тебе,
Щоб потім сьміятись,
Щоб з тебе сьміятись,
Щоб тебе добити.

Без ворогів можна в сьвіті
Якнебудь прожити;
А сї добрі люди
Найдуть тебе всюди,
І на тім сьвіті добряги
Тебе не забудуть.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодинчо число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висилаю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 468 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертаєть ся.

З біжучої хвилї.

В „Народній Волї" (ч. 29) якийсь панок обурюють ся до крайности за те, що ми в „телефонїчних розмовах" натякнули на се, якого то негідного трактованя зазнає „герой" від своїх босів. І „Народна Воля" дере ризи й кричить, що то нїби „Свобода" сьому винна, бо... сьміла розголосити се перед сьвітом. На се ми скажемо коротко: Коли „боси" будуть трактувати героя останними уличними словами, то ми про се не замовчимо. Нехай нарід знає, хто нищить Січинського, хто його вилає останними словами і хто його завчасу жене із сього сьвіта, щоби опісля збивати собі капітал з його імени. Заперестаньте, панове з „Народної Волї", пхати чоловіка в пропасть, а тоді ми заперестанемо розголошувати ваші негодяйства.

Чесна редакція соціялїстичного „Робітника" (ч. 9) доносить в стилю всечесного господина Григорія Семенка ось-таке:

Недуга М. Січинського.

Здоровля Мир. Січинського час від часу ставало все гіршим і гіршим, але він кой як перемагав ся. Повернувшись же з конференції Пітсбурських відділів У. Ф. Соціялїстичної Партії М. Січинський зовсїм зліг. Лїкарі вимагали, аби він залишив ріжні громадські справи і дав собі довший відпочинок, в якій небудь теплій країнї.

Нинї М. Січинський виїхав на довший побут до Калїфорнії.

Тими днями появив ся п. М. Січинський в Ню Йорку під проводом своїх босів, які не жалують йому звичайно уличних прізвищ. Се однак не перешкаджає йому своєю прилюдною появою заперечувати правдивість донесень його власної часописи. „Народна Воля" певно наробить крику, що то „Свобода" спонукала Січинського перервати курацію в теплих краях на те, щоби положити його на лїжко та очікувати його смерти, яка має стати политичним капіталом для Ардана і компанії.

Адмінїстрація „Робітника" порозсилала до деяких людий листи, в котрих говорить ся, що „Робітник" — „се одинока небізнесова часопись".

Тим „Робітник" хоче сказати, що всї прочі українські часописи є бізнесові, а лише одинокий „Робітник" — се небізнесова часопись.

Так одурювати людий може лише соціялїстична ґазета. Власне, що **всї дотеперішні українські часописи в Злучених Державах є небізнесові, а одинока ґазета „Робітник" є бізнесова!** „Робітник" удержуєть ся на шерах (удїлах) і належить не до загалу, а до шеровцїв.

Президент віденської торговельної палати, др. Шеллєр, висказав свої погляди щодо господарського значіня Галичини.

Він заявив, що Галичина зі своїми природними богатствами — солию, нафтою, деревом, збіжем і худобою — стоїть на першім місци між усіми австрійськими краями. Згадані висше чинники становлять поважну часть господарської системи Австрії, а для військової й фінансової господарки Галичина має найбільше значінє.

ПЕРЕД ОСУД НАРОДУ.

VI.

Перед осуд народу.

Я представив тут коротко цїлу справу і віддаю її під осуд народу. Нїхто не повинен менї брати сього за зле, що я роблю се публично. Причиною є се, що я жадав суду над собою і суд не знайшов на менї нїчого злого. Коли суд мене оправдав, тодї всї напасники повинні були мене перепросити за кривди, яких я зазнав, і відкликати всї напасти. Тодї була би справа скінчена і не було би нї побідників нї побіджених. Але я навіть сього не жадав і зовсїм добровільно усунув ся, отже тодї була нагода закінчити братовбийство. Але моїм напасникам зовсїм не залежало на справі, лише на моїй смерти. Часто викрикували вони, що „його мусить ясний шляк трафити". І тому по засудї вони взяли ся до нових напастий, мимо сього, що я анї одної стрічки не писав для жадної редакції. Сї напасти йдуть дальше. Тому я мушу перед народом представити мою справу, яка є рівночасно справою загальною. Загал повинен довідати ся про дійсну правду.

Причиною напастий на мене є се, що горстка очайдухів завзяла ся за всяку цїну здобувати українські інституції. Федерацію вже загарбали; по сїм прийшла черга на Українське Бюро, однак се їм уже не вдало ся; рівночасно ся горстка безсовісних авантурників мала на думцї здобути Український Народний Союз і редакцію „Свободи". Тому, що мене уважали за найбільшу перепону в своїх плянах і на менї не могли нїчого пошукати, вони мусїли ужити проти мене всїх нечесних, нелюдських і злочинних способів. Їм удало ся зломити мене фізично, однак вони ще тим не наситили ся та боять ся, щоби я не виздоровів. Тому бють дальше. Рівночасно бють редакторів „Свободи" і головних урядників У. Н. Союза, щоби їх зломити. Напади ведуть ся в дійсно розбишацький спосіб. Тому український нарід мусить пильно стерегти, щоби головна українська твердиня на чужинї, Український Народний Союз, не дістала ся в руки міжнародної мафії.

Коли се правда, що деякі авантурники стоять на услугах російського правительства, то з того виходить, що Росія приготовляєть ся рівночасно і заняти Галичину і знищити українські інституції в Америцї. А прецінь звісно, що на випадок знищеня українського житя в Галичинї, одинока Америка лишила би ся захистом для независимої української думки. Тому Росія вже тепер може робити заходи, щоби підорвати український рух в Америцї. В такій отже важній хвилї увесь нарід мусить стояти на сторожі українських інституцій.

Треба звернути увагу на се, що сей шкідливий рух може мати фатальні наслїдки ще в иншім напрямі. Горстка очайдухів хоче показати, що вона без працї заволодіє всїм народним добром. Се може мати той погубний вплив, що частина наших людий, заохочена злим приміром, може і собі покинути працю, і розбоєм здобувати ким иншим придбане добро. В той спосіб теперішні очайдухи можуть орґанізувати довкола себе шайку, лакому на чужу власність.

В полїтичнім напрямі сей рух шкідливий для нашого народу ще й тим, що має богато признак з кацапством. Не тому, що сей рух виглядає на русофільський; бо нема нїякої небезпеки в тім, коли хто вірить, що в Росії за кількадесять лїт настане свобода і там нашому народови буде добре. Про се можна поговорити собі теоритично, як нераз говорить ся про подорож на планету Марс. Але шкідливий він чим иншим. Його початки такісамі, як початки кацапства. Кацапи почали від сього, що знеславлювали наших великих людий, а опісля і весь український рух, а далї зачали братовбийчу боротьбу клеветою, кулаками і палкою. Ми є отже сьвідками новочасного кацапства. Старі кацапи добре зрозуміли свій інтерес, бо гурмою являють ся на вічах, де говорять авантурники, а кацапські ґазети вихвалюють їх під небеса.

Тут ще треба звернути увагу на се, що наші люди повинні критично дивити ся на кожду новість. Нераз буває, що в якійсь громадї працює якийсь патріот лїтами, будує народні інституції і дорожить народним доробком, аж тут несподївано являєть ся якийсь пройдисьвіт, удає поступовця і в одній хвилї підбурює цїлу громаду проти довголїтного робітника.

Часто під плащиком поступовости криєть ся рафінований підступ і хитрість несовісних людий, які в той спосіб доходять до своїх особистих цїлий.

Такі подїї дуже некорисно вплива-ють на ідейні одиницї, бо по таких фатальних неповодженях вони цїлком знеохочують ся до народної працї. Бо народний робітник тільки має нагороди, коли видить признанє за свою працю. Инакше йому роблять велику кривду. Хто колинебудь працював при якій народній інституції, той може зрозуміти вартість придбаного собою народного дорібку і стремлїнє: забезпечити його перед неробами й визискувачами та зберегти в цїлости для будучих поколїнь.

Один зі старших патріотів зі страхом раз говорив менї, що він боїть ся, що на самостійній Українї можуть прийти до власти ось-такі елєменти, як саме тепер в Америцї, та що вони стероризують усїх статочних і поважних людий при помочи несовісно розаґітованих мас, а тодї настане різня, пересьлїдуванє, вішанє і т. п.

Я думаю, що про се нема чого боятись я. Ті елєменти, котрі тепер в Америцї зробили в нашім народї таку заверуху, се в більшій части шумовинє суспільности, яке в краю не мало що робити; кромі сього українська іміграція в Америцї є дуже нестала і тому, коли люди мало себе знають, не можуть порозуміти ся в цїли оборони. Коли елємент є сталий, то така небезпека виключена. Впрочім, коли хто боїть ся, щоби переворотні елєменти не дійшли до власти, той повинен з подвійною енерґією взяти ся до працї і над собою і над просьвіченєм народних мас. Щойно просьвічений нарід буде міг критично дивити ся на всї кличі й подїї та в час запобігти небезпецї.

Авантурники туманять нераз нарід, послугуючи ся часто арґументами, що ось-то вони йдуть слїдами Шевченка, Драгоманова, Павлика, Франка й инших, і що вони руководять ся холодним розумом. Тут треба замітити, що кождий дійсний патріот має передівсїм тепле серце для свого народу. Коли би Шевченко не мав був серця і національного чувства, він не був би тим для нас, чим він є. Я був сьвідком, як Франко, читаючи свої поезії на комерсї академічної молодїжи у Львові, плакав ревними слезами; він мав чувство і мав серце для свого народу. Натомісць ті, котрі тепер чванять ся, що вони йдуть слїдами Шевченка, Павлика, Франка, часто висьмівали їх давнїйше. Тепер вони удають, що вони йдуть їх слїдами; в дійсности в них нема нї крихітки любови для рідного брата, нї крихітки чувства; инакше вони не пускались би ся на братовбийство і простий розбій.

Є в Америцї одиницї, котрі кидають кличі, що „інтелїґенція є підла". Саме той, хто кидає такі кличі, мусить бути підлим. Так справи ставити не можна. Між інтелїґенцією є люди чесні, статочні, роботящі; є люди, що мають серце для свого народу. Але є цинїки, які зі всього кплять собі, які нїколи не працювали на народній ниві, а зате легким коштом хочуть здобути для себе народне добро. Треба кождого чоловіка осуджувати поодиноко і цїнити його після його вчинків, а не слів.

Щодо народних провідників, то з гори треба сказати, що заки хто дійде в народї до найвисшої власти, то він по дорозї житя дістане таку школу, що на верпок доходить чесний і чистий як слеза. Инакше його не допустять. І тому до народних провідників все треба мати довірє, що вони ведуть нарід після своїх найлїпших сил. Але й тут бувають виїмки і тому осторожність нїколи не зашкодить. Під проводом народних провідників мусить працювати цїлий нарід. Коли кожда одиниця в народї працює, тодї також витворюєть ся спільний ідеал. Роботящому народови легко довершити великих дїл, бо всї ясно знають, до чого вони стремлять. Тому, чим більше одиниць між Українцями буде завзято працювати над собою, тим скорше ми дійдемо до нашої цїли. **України не спасуть анї „герої", анї „делєгати"**, анї ті, що голосять себе найбільшими мудрцями, **але Україну спасе цїлий український нарід**, коли всї Українцї будуть працювати після своїх найлїпших сил і йти в згодї до мети. Клич: „Вільний і щасливий нарід на самостійній Українї" повинен бути нашим спільним дороговказом.

15. лютого 1917.

Др. С. Демидчук.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Нова небезпека зелізничого страйку.

„8-годинний день праці або генеральний страйк на зелізницях"—заявили предсідателї екзекутиви чотирох великих зелізничих товариств.

„Ми — сказав предсідатель екзекутиви товариства в Міннеаполіс, Мінн., — приготовані на атак і то сильний атак. Страйкувати є найвідповіднїйше тоді, коли зелізниці і суспільність нас найбільше потребує. Тоді наша справа має найліпші вигляди на вигрaну".

Всї члени товариств зелізничих робітників заявили, що вийдуть на страйк, коли лише найвисший суд Злучених Держав узнає, що закон про 8-годинний день праці є неконституційним.

Справа 8-годинного дня праці для зелізничих робітників рішаєть ся тепер в найвисшім суді Злучених Держав.

Повінь прогнала 7.000 родин з Чатануґа.

7.000 родин в місті Чатануґа, Тенн., опинили ся під чужим дахом наслідком великої повінї ріки Тенесі. Вода підійшла на 48 стіп в гору.

Всї школи, крім одної, в місті Чатануґа знищені. Сотки мущин, женщин і дітий замешкали в публичних будинках і церквах. Верхи фабрик вистають з води, а деякі фабрики цілком знищені.

Зелізнича комунікация перервана. Також місцевий трамваєвий рух здержаний.

Американський амбасадор в Японії помер.

Джордж В. Ґутрі з Пітсбурга, американський амбасадор в Японії, помер в Токіо.

В Ню Гемпшір відкинули суфражистичний біл.

Суфражистичний біл в стейтї Ню Гемпшір перепав в палаті послів 204 голосами проти 152. Подібний біл перепав також в стейтовім сенаті.

Дістав 16.000 долярів за стару скрипку.

І. Брескін, 20-лїтний хлопець, який тому 8 літ приїхав до Ню Йорку яко російський імігрант, мав скрипку ще з 1703 року, яка є одною з найкрасших роду т. зв. „Страдіваріюс". Минувшого тижня Едвард Шефер, удiловець Стак Ексчендж банку заплатив йому за неї 16.000 долярів. За смичок від тої скрипки заплатив 850 долярів.

Арештували торговельників живим товаром.

Нюйорські детективи арештували 27-лїтного Дж. Марена, в кімнаті котрого найшли 16-лїтну дівчину Мілфред Ендрус, дочку богатих родичів з Вестфілд, Масс. Дівчина щезла з дому родичів рік тому назад.

По засягненю подрібних інформаций поліция арештувала ще трох, а се С. Кона, Р. Каталана і Д. Ротштайна.

Крім того знайдено ще одну дівчину, Л. Фельдман з Йонкерс, Н. Й., яка пропала кілька місяців тому. По засягненю інформацій від неї поліция арештувала дальших трох: Н. Манузіяна, В. Авторіяна і Сваскіна.

1.000 долярів нагороди за віднайдене дівчини.

Генри Круґер з Ню Йорку заявив прокураторови, що він готов ся дати 1.000 долярів тому, хто віднайде його пропавшу 17-лїтну дочку Руту. 23 дни минуло вже від часу, як дівчина вийшла на улицю і більше не вернула. Дотеперішні пошукуваня поліції оказали ся безуспішними.

Поарештували злодіїв дітий.

В Ню Йорку, в дільници Гарлем, заарештовано 30-лїтного В. Петтінта, 26-лїтного В. Маска і 20-лїтного В. Баґарелла. Вони належали до „шайки вісьмох", яка занимала ся крадежю дітий, щоби відтак діставати за діти викуп. Пятьох перших поліция арештувала вже три роки тому, а останних аж в сих днях.

Робити з ними коротко.

В день пущіня чотирох кацапчуків в Балтімор, Мд., підпивши собі добре, тягали ся по хатах і якось нехотячи зайшли до хати одного Українця, де був і я. Пяниці почали питати мене хто я є, а довідавши ся, що я Українець, почали грозити мені. Я побачив, що маю до діла з пяницями, вийшов на двір і покликав вуйка. А вуйко добрий чоловік... Зараз прийшов і палкою вигнав їх на улицю. Се найлїпший спосіб на кацапську дич. Прийде до твоєї хати, зараз каки най винесеть ся, а ні, то покликати полісмана, а сей зробить з ним справу. — Член 320 від. У. Н. С.

Бейкер хоче відвідати всі головні військові кватири.

Секретар американського военного департаменту, Бейкер, задумав відвідати всї головні військові кватири, а се над мексиканською границею, на Філїпінах, над Панамським каналом, на Аляеці, в данських Західних Індіях і инших кольоніях.

Погляди студентів університету про цілуване женщин і про писане листів.

Досить цікаві відповіди подали студенти університету в Прінстон, Н. Дж., коли їх поспитали про їх погляди щодо цілованя женщин.

27 студентів заявили, що в своїм житю ще не цілували женщини.

Один студент заявив, що він ще не зайшов такої женщини, аби поцілуй її був для нього свого рода честию.

Кількох студентів сказало, що любов потребує зручности, але ніколи сили.

41 студентів сказали, що ціловане є фальшивою моралїю.

187 студентів признались, що цілують ся з женщинами.

Щодо переписки з дівчатами, то 28 студентів заявили, що вони не переписують ся з жадною дівчиною.

3 26 студентів кождий переписуєть ся з одною дівчиною.

3 26 студентів кождий переписуєть ся з двома дівчатами.

3 29 студентів кождий переписуєть ся з трома дівчатами.

Один переписуєть ся з чотирма.

3 15 кождий переписуєть ся з пятьма дівчатами.

13 студентів переписуєть ся з шістьма дівчатами.

18 студентів переписуєть ся більше ніж з шістьма.

Яйце старше ніж курка.

Др. С. Дж. Голмс, професор зоольогії в каліфорнійськім університетї, заявив, що йому вдало ся розвязати питане: „Хто є старший віком — яйце, чи курка?" На основі своїх дослідів він твердить, що яйце є старше віком від курки. Перші птахи, се не були теперішні птахи, але були плазуни.

Перший птах виляг ся з яйця плазуна. Отже яйце було перед птахом, а курка се птах.

НОВИНКИ.

Ґеольоґічна експедиция на Україні.

Ґеольоґічна експедиция, в склад котрої входять російські учені зі звісним ґеольогом Андрусовом на чолі, вибрала ся на Україну в околиці Кубаня, розглядати тамошні околиці. Цілию експедиції є розслїдити тамошню землю і викрити поклади угля та инших рідких мінералів.

Справа Польщі.

З Варшави доносять, що Німеччина запропонувала Австро-Угорщині знесене поділу Польщі на дві окупації — австрійську і німецьку. Німеччина пропонує, аби право над окупованими землями від Росії віддати в руки Німеччини.

Зі слова „пан" Нїмці зробили „хлоп".

„Курер Львовскі" доносить про новий і цікавий вираз, який німецькі кореспонденти утворили підчас війни. Як се є звичаєм, в польській мові уживаєть ся слова „пан". „Пане бурміщу" і т. п.

Німецькі кореспонденти уживають слова „пане" до означеня якихось „хлопських" знарядів і т. п. Приміром: „паневаґен" означає „хлопський віз", „панеґавз" означає „хлопський дім", „панеперфд" означає „хлопський кінь". Поляки дуже обурені. „Як то — кажуть — Німці можуть робити хлопа з пана"...

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Вп. М. Сеньків, Філядельфія, Па. — Через Єрупіль тягнеть ся тепер боєва лінія. Не можна нічого певного сказати про саму місцевість та населенє, бо ніяких вістий з тих околиць нема. Сподївати ся треба, що більша часть населеня опустила свої хати і перебуває позаду австрійського фронту. Почта до Єзуполя не доходить ані через Австрію ані через Росію.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочаснє поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сїй рубриці поміщуйте слїдуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх своякiв, краянів або товаришів. —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось донїс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ким.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ФОНОҐРАФ з многими гарними рекордами, який коштував $40.00 продасть сейчас за $12.00. Все в найлїпшім станї. Адреса: **Mr. Petrak, 334 E. 5th St., New York, N. Y.** 4-29

БЕЗПЛАТНО висилаємо кождому гарний кишенковий календар на 1917 рік з цікавими додатками. Пишіть на адресу: M. B. Goldberger, 75 Clarkson St., New York City. 4—

Прошу доб. **ЛІТИНСЬКОГО**, що має брата сьвященником в селї Лошові, пов. Теребовля, Гал., ласкаво зголоситись на мою понизшу адресу, в справі наспівшого листа зі стараго краю (се фамілійна справа). — M. Merkun, 424 E. 9th St., New York, N. Y. 28-30

Пошукую у важній справі **ІВАНА НЕБОЖЕНЬСЬКОГО.** Хто би о нїм знав, або він сам, зволить зголосити ся на адресу: Rev. D. Kulmatytzky, Palmerton, Pa. 24-30

Пошукую **ЗОФІЮ ПОЦКУР** і **МАЛАНКУ ПІДКОВУ**. Походять з села Розношинцї пов. Збараж, Гал. Хто би о них знав, або вони самі, зволять ласкаво зголоситись на адресу: Mykyta Bajtala, 328 Johnston Ave., Jersey City, N. J. 29

МИХАЛЇНА КЛУВАН, котра знаходить ся в Філядельфії, зволить зголосити ся в ц. і к. Конзуляті (807 Spruce St., Philadelphia, Pa.), в цїли засягненя інформації про сї сестру Анну Федков, котра знаходить ся в Ростові над Доном в Росії. 29-30

Пошукую свого брата, **ЧУПУ**, з села Середницї, пов. Лїско, Гал., котрий перебував в 1915 р. в Джеанет, Па. Хто би о нїм знав, або він сам, зволить зголосити ся на адресу: John Czupa, 158 Telghman St., Allentown, Pa. 29-31

Пошукую хлопця до науки крою кравецтва. В часі науки дістане платню. Голоситись: Fleisher & Boys Co., 107-109 Canal St., New York, N. Y. 29

МРІЇ ШВАЙЦАРА І КОМПАНІЇ.

(Допись).

Наші „генерали" від Федерації сидять тай думку думають, яким би то способом набути „амуніцію" і „військо", а головно „амуніцію". Ну, але які з них були би „швайцарські делеґати", як би вони не потрафили придумати способу на роздобуте так пожаданої та обожаної ними „амуніції". Стративши вже надію на загарбане У. Н. Союза в свої нечисті руки (люди, лізнавши їх, перестають слати жертви до них; темних тисяч і фонду ім. А. Бончевського дасть Біг; до фізичної праці не мають охоти взяти ся, бо на хлопських книшах виросли) — вони постановили запевнити собі наживу в инший спосіб.

Ото по нараді з о. Підгорецьким скликали вони збори відпоручників нюйорських Братств і Товариств і сказали їм: „Вам не треба занедбувати того, що Сойм ухвалив (а самі занедбали), не треба нехтувати ухвал бувших послів Сойму (а самі знехтували), але без жадної дискусії основати окружний комітет Федерації". Тому майбутному окружному комітетови панове федераційники обіцяли першенство, себто провід в Федерації, стараючись заманити таким робом легковірних людий у свої сіти.

А тепер друга сторона медалю. Наш Всч. о. Парох із відомих йому (і ще декому) причин закипів великою... любовю до У. Н. Союза і „Провидіня", а бажаючи обом тим орґанізаціям віддячити ся по можности найщирійше, урадив з о. Ваньом і швайцаром, при помочи нюйорських збанкротованих „Проломовців", перемінити Федерацію на запомогову асекураційну орґанізацію! Вони собі зміркували, що діло піде легко, бо Федерація має вже два окружні комітети, то потрафить більше число людий зловити на патріотичну вудку в користь швайцара, о. Ваня і т. п. „патріотів".

Чи задумана ними штука їм вдасть ся, се вже залежить від сьвідомости членів нюйорських Братств і Товариств. Але я думаю, що тутешні Братства і Товариства вже набрали ся досить досьвіду, себто попекли ся на небіщику „Американськім Голосі" (орґан Народної Помочи) і на небіщику „Проломі" (орґан Української Громади), стративши по кількасот долярів зі своїх кас. Проте наші місцеві Братства і Товариства дадуть належиту відправу аґентам швайцарського крутія.

Нам, нюйорським громадянам, треба перше допровадити діло Народного Дому до успішного кінця, а нових асекураційних орґанізацій нам не потреба, бо ми маємо свою найстаршу, найбільшу і найбогатшу твердиню-орґанізацію — Український Народний Союз!

Тож позір, нюйорські Українці! Не дайте ся збаламутити федераційникам, бо не Вас вони хочуть, але Вашої кервавиці.

Остап Чухрієнко.

Ню Йорк, Н. Й.

ХТО ТАКИЙ О. АРДАН.

(Допись).

Хто слідить за порядками в Рускім Народнім Союзі і занимає ся подробицями сеї брудної справи, то всю вину сього лиха складає на о. Ардана.

Навіть п. М. Цеглинський, на зборах 21. лютого в Шітцен гали, в присутности многих людий складав усю вину на о. Ардана.

Тож всякий, хто добре слідить історію Р. Н. Союза, переконав ся, що одинокою причиною всіх невдач, баламутств і непорозумінь в сій запомоговій орґанізації був лише о. Ардан. Він не від нині киринить і руйнує всьо, що йому під руки попаде.

Не маючи спосібности, щоби реальною роботою, трудолюбивостию та ідейностию записати своє імя в історії народного житя тут, в Америці, о. Ардан мстить ся, киринить, руйнує, розкидає їдь ненависти, зневіри і очайдушности на всі боки. Се тип брудного демаґоґа, що глядить тільки на се, які кличі в дану хвилю найбільше поплачують ся.

Приємно є, що нашим добрим людям поволи отвирають ся заспані очи. Між чесною українською суспільностию такі безхарактерні люди, що опоганюють нашу рідну справу і сіють зневіру та кириню, не повинні мати місця.

Тимко Мілещук,
член Руского Народного Союза.

Ню Йорк, Н. Й.

ЩО З НАМИ ЗРОБИВ О. АРДАН.

(Допись).

Я насамперед поспитаю отця Ардана, що він зробив з нами? Що ви зробили з відділами Руского Народного Союза, отче Ардан? По конвенції ви писали в ґазеті, що будемо дальше платити розмет. Ви хотіли, видно, з бідного робітника останну сорочку стягнути, бо від конвенції не було меньшого розмету як $1.75. Каже о. Ардан, що се вже останок, то треба добре хлопа натягнути.

Ви, отче, маєте вимівку, що конвенція була та коштів наробила. А чомуж ви на конвенції не сказали, що розмету вже більше не буде, бо американські власти не дозволяють... Було сказати се на конвенції, то були би люди радили, чи платити, чи ні. А то вже далі рік минає, як люди платять той нещасливий розмет, а тепер хочете, щоби орґанізація розлетіла ся, і кажете платити після літ і то ще даєте часу аж до 1. вересня, бо вам ще мало гроший.

Але не дочекаєте більше брати! Ми можемо в своїй кишени свої гроші носити. Наш відділ ніколи не був би приступив до Р. Н. Союза, як би ви не були адвертайзували, що змін ніяких не будете вводити.

Тепер ми стратили до вас довіре. Навіть ті, котрі ще вас за щонебудь уважали, цураються ся вас нині. А що буде пізнійше, то побачимо.

Член Руского Народного Союза, від. 103.

Мавитед, Па.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КОТСВІЛ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 248, подає до відома своїм членам, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 11. марця с. р., зараз по Службі Божій, в домі п. С. Борисевича (103 Гіббонс Аве.). Обовязком кождого члена на тім мітінґу явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Довгуючі мають вирівнати всі свої залеглости. Не забувайте привести зі собою також нових кандидатів, котрих буде приймати ся на тім мітінґу до У. Н. Союза за ціле вступне, а до нашого Товариства за половину вступного. — І. Гладій, предс.; О. Собчак, секр.; П. Мокрій, кас.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся в суботу дня 10. марта с. р. в Лютвін гол під числом 152 Фронт стр., ріг Савт Парк Стр., о годині 8-мій вечером. Кождий член має явити ся на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя, як також буде справоздане контрольної комісії і других урядників. Неявивший ся член заплатить 25 цнт. кари, а урядник 50 цнт. — М. Ґаліпович, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, секр.

Антін Чехов.

СЬВІДОМИЙ ПЕРЕСТУПНИК.

Перед сьлїдчим судією стоїть малий незвичайно худий мужичок в пестровій сорочці й латаних штанах. Його лице поросле волосєм і рябе, а очи, ледви видні зпід густих, обвислих брів, мають вираз понурої суворости. На голові ціла кучма давно вже нечесаного волося, що надає йому ще більшої павучої суворости. Він босий.

— Денис Грігорєв! — зачинає сьлїдчий судія. — Приступи близше і відповідай на мої питаня. Дня семого липня сього року желїзничий сторож *Іван Семйонов Акінфов, переходячи рано по лінії* на 141-ій верстві, застав тебе, як ти відкручував шрубку, якою примоцьовують шини до порогів. Ось вона, тота шрубка!... З котрою то шрубкою він і затримав тебе!... Чи так воно було?

— Чого?

— Чи так воно було, як обясняє Акінфов?

— Звісно, було.

— Добре; а длячого-ж ти відкручував шрубку?

— Чого?

— Ти покинь то своє „чого", а відповідай на питанє: на що ти відкручував шрубку?

— Як би не потрібно, не відкручував би, — хрипить Денис, поглядаючи на стелю.

— На щож вона тобі потрібна ся шрубка?

— Шрубка? Ми зі шрубок робимо грузила.

— Хто такий — ми?

— Ми, люди... Клїмовські мужики, значить.

— Слухай, чоловіче, не удавай ідіота, а говори розбірно. Нема тут чого брехати про грузила!

— З роду не брехав, а тут брешу... — муркоче Денис, клїпаючи очима. — Та чи-ж можна, ваше благородіє, без грузила? Коли ти насадиш на гачок живця або „виполозка", то хиба він піде на дно без грузила? Брешу... — усьміхає ся Денис. — Чорт в нїм хиба, в тім живци, коли по верху буде плавати! Окунь, щупак, меньок все на днї хапає, а котра, як що по верху плаває, то тоту хиба лише „шілїшпер" вхопить, та й то ріко... В нашій ріці не жиє шілїшпер... Ся риба любить простір...

— На що ти про шілїшпера розповідаєш?

— Чого! Таже ви самі питаєте! У нас і пани так ловлять... Найостатнїйший хлопчиско не буде вам без грузила ловити... Для дурня закон не писаний...

— То ти кажеш, що ти відкрутив тоту шрубку на то, щоби зробити з неї грузило?

— А що-ж би? Не на забавку-ж!

— Але на грузило ти міг взяти олова, кульку, який цьвяшок...

— Олова на дорозї не знайдеш, треба купити, а цьвяшок нездалий... Лїпшого як шрубка і не найти... І тяжка і дірка є.

— Он якого дурня удає з себе! Наче вчера народив ся, або з неба упав... Хиба ти не розумієш, дурна голово, до чого веде тото відкручуванє? Нехай би сторож не доглянув, так би поїзд міг зійти з шин, людий би убило! Ти би людий убив!

— Заступи Господи, ваше благородіє! На щоб я убивав! Або-ж ми нехрещені, чи лиходії які? Слава Тобі Господоньку, паноньку хороший, вік я прожив, тай не то щоб убивав, але й гадки такої в голові не було... Спаси й помилуй, Діво Пречиста... Що се ви!

— А від чого-ж, ти думаєш, розбивають ся поїзди? Відкрути дві-три шрубки, й готове нещастє!

Денис усьміхаєть ся й недовірочно споглядає на судію.

— Се-се! Вже стільки лїт ціле село відкручує шрубки і Господь стеріг, а тут би і поїзд розбило... людий убив... Як би я шину забрав, або скажім, поліно поперек їхньої дороги поклав, но, тоді, може бути, звернуло би поїзд, а то тьфу! шрубка!

— Та зрозумій же ти, що шрубками примоцьовані шини до порогів!

— Та се ми розуміємо... Ми-ж не всї відкручуємо, а й лишаємо... Ми по дурному не робимо... ми з розумом...

Денис позїхає й хрестить рот.

— Торік тут зійшов поїзд з шин, — каже судія. — Тепер вже знаємо, чому...

— Ще кажете?

— Тепер, кажу, знаємо, чому торік поїзд зійшов з шин... Я вже розумію!

— На то ви й учені, щоб розуміти, ласкавці наші... Господь знав, кому давав розуміне... Ви от і розсудили, що і як, а сторож, також хлоп без ніякого розуміня, хапає за обшивку тай тягне... Ти вперед роздумай, а потім вже тягни! Звісно — хлоп і хлопський розум... Запишіть також, ваше благородіє, що він мене два рази по зубах ударив і в груди...

— Як у тебе трясли, то найшли ще одну шрубку... Де ти її відкрутив і коли?

— Се ви про сю, що під червоною скринкою стояла?

— Не знаю, де вона у тебе стояла, досить, що найшли. Коли ти її відкрутив?

— Я її не відкручував, менї її дав Гнатко, син кривого Семепа... Се я про сю, що під скринкою стояла, а тоту, що на дворі у санях качає ся, то ми разом з Мітрофаном відкрутили.

— З яким Мітрофаном?

— З Мітрофаном Петровим. Хиба ви не чули за нього? Він у нас неводи робить і панам продає. Йому сих шрубок богато потрібно. На кождий невід з десять...

— Слухай! 1081-ий параграф карного кодексу говорить, що за кожде навмисне ушкодженє зелїзниці, коли воно може ввести в небезпечність транспорт, що йде сею дорогою, і обжалуваний знав, що наслїдком сього має бути нещастє... Розумієш? Знав! А ти не міг не знати, до чого веде тото відкручуванє... Він має бути засуджений на каторжні роботи.

— А щож, ви лїпше знаєте... Ми люди темні... Хиба ми що розуміємо?

— Ти все розумієш! Ти брешеш, удаєш!

— На щоб я брехав? Спитайте в селї, коли не вірите... Без грузила тільки верховодицю ловлять, а що вже гірше від вюна, тай він без грузила не піде.

— Ти ще розкажи про шілїшпера! — сьмієть ся судія.

— Шілїшпер у нас не трафляєть ся... Пускаємо по водї язичок без грузила з метеликом, бере головатиця, та й то зле.

— Но, мовчи вже...

Наступає мовчанка. Денис переступає з ноги на ногу, поглядає на стіл з зеленим сукном і сильно клїпає очима, так як би видів перед собою не сукно, а сонце. Судія скоро пише.

— Чи йти менї? — питає Денис по короткім мовчаню.

— Ні! Мушу тебе взяти під варту і відіслати до арешту...

Денис перестає клїпати, й піднявши свої ґусті брови з питанєм дивить ся на урядника.

— Тоб то якже до арешту, ваше благородіє! Я не маю коли, менї треба на ярмарок; від Єгора відібрати три рублї за сало...

— Мовчи, не перешкаджай!

— До арешту... Як би було за що, то пійшов би, а то так... ні з сього ні з того... за що? І не крав, відай, і не бив ся... А як що ви за податок сумніваєтесь, ваше благородіє, то не вірте старості...*) Ви спитайте пана неперемінного члена...**) Хреста на нїм нема, на тім старості...

— Мовчи!

— Я й так мовчу... — бурмоче Денис. — А що староста набрехав у виказї, то я се хоть під присягою... Нас трох братів: Кузьма Грігорєв, значить Єгор Грігорєв і я, Денис Грігорєв...

— Ти менї перешкаджаєш... Гей, Семон! — кричить судія. — Вивести його!

— Нас трох братів, — муркоче Денис, коли двох сильних вояків беруть і ведуть його з салї. — Брат за брата не відповідає... Кузьма не платить, а ти, Денис, відповідай... Судії! Умер небіщик пан-ґенерал, царство небесне, а то показав би він вам судіям... Треба судити уміючи, не аби як.., хоч і вибий, але щоб було за що, по совісти.

*) Староста — війт.
**) Урядник для селянських справ.